

Beszéd Rilai Szent Ivánról és kapcsolatáról Magyarországgal

Topos: a Szent Szófia templom

Jelentések: Senad Emra

Rila János 876, Skrino falu a Struma folyó jobb partján - 946, Rila kolostor) az ortodox egyház szentje, a bolgár nép legtiszteltebb védőszentje. Egy barlangban élt a Rila-hegységben, a modern Bulgária területén. 876 körül született egy jámbor falusi családban Skrino faluban, a Struma folyó jobb partján, a Ruen-hegység egyik lejtőjén. Mivel korán elvesztette szüleit, János gyermekként az idegenek pásztora volt. Egy napon a csorda tulajdonosa megvert egy fiút, mert az elveszített egy tehenet és egy borjút. János Istenhez fordult segítségért, és az Úr nemcsak meghallgatta, hanem csodát is mutatott, amiből egyértelműen kiderült, hogy az ifjú János Isten választotta. A fiatal egy tehenet és borjút talált a Struma folyón túl, de miközben kereste őket, megnőtt a víz a folyóban, és a borjú nem tudott átkelni a folyón. János imádkozott Istenhez, a vízre fektette felsőruháját, keresztet rajzolt rá, fogta a borjút, és úgy ment vele, mint a szárazon, a túlsó partra. Az erdőben bujkáló csorda tulajdonosa megijedt, amikor meglátta ezt a csodát, és miután nagylelkűen megjutalmazta a fiút, kiengedte a házából.

Miután kiosztotta a javakat a szegényeknek, János novíciusként belépett az egyik közeli kolostorba - valószínűleg a Ruen tetején található Szent Demetrius kolostorba. János ott tanult meg írni és olvasni, és elkezdte tanulmányozni a Szentírást, a liturgikus könyveket és a szentatyák műveit. Egy idő után szerzetesi fogadalmat tett, és visszavonult az erdei bozótba, ahol egy bozótból szőtt kunyhóban telepedett le. Egy magas és csupasz hegy lejtőjén élt, és vadon élő növényeket evett.

Rövid idő múlva éjjel rablók támadtak rá, majd miután megverték, elkergették onnan. János szerzetes kénytelen volt elköltözni egy elhagyatott területre a Struma felső folyásánál, ahol egy mély barlangban kezdett élni. Nemsokára ott telepedett

le Luka unokaöccse is. A hely annyira kihalt volt, hogy János először démoni cselszövésnek tartotta Lukács megjelenését, de amikor megtudta, hogy a fiatalember lelki üdvösséget keres, szeretettel elfogadta őt. Nem éltek sokáig együtt: John bátyja aszkétákat talált, és erőszakkal elvette a fiát. Hazafelé a fiatalembert megmarta egy kígyó és meghalt. Miután meglátta és megbánta a fivér, bocsánatot kért a szenttől. A remete gyakran elment utána az igaz ifjú sírjához; ott volt a kedvenc nyaralóhelye.

János tizenkét évig élt egy barlangban, a böjt és az ima bravúrában, majd a

Rila-hegységbe ment.

John nem sokáig maradt egy helyen, és végigsétált a Brichebora, a Tsarev és az Elenin hegyek lejtőin, amíg meg nem telepedett egy Golets nevű helyen. János sokáig egy üreges fán élt. Az állatok nem bántották. Minden idejét imával töltötte, siratta bűneit, és csak növényi táplálékot evett. Ilyen türelmet látva az Úr babot természetett Jánosnak, amit sokáig evett. Ezek a babok hozzájárultak ahhoz, hogy János aszkézise ismertté vált az emberek előtt. Egy napon egy ijedt birkanyáj rohanni kezdett a hegyoldalakon, mígnem meg nem álltak azon a helyen, ahol János lakott. A csordát követő pásztorok meglepődve látták a remetét, aki szeretettel bánt velük: „Éhesen jöttetek – tépjétek a babot, és egyetek.” Mindenki evett és elégedett volt. Az egyik szép mennyiséget elrejtett belőlük. Hazafelé megkínálta bajtársait, de az ellopott hüvelyben egy szem sem volt. Az elképedt pásztorok bűnbánattal tértek vissza, a vén pedig megbocsátott nekik, és mosolyogva így szólt: „Látjátok, gyerekek, ezeket a gyümölcsöket Isten a sivatag táplálására rendelte.” Ettől kezdve az emberek elkezdtek Jánoshoz hozni a betegeket és a tisztátalan lélektől megszállottakat, akiket imával meggyógyított.

Egy idő után John elkerülni akarta a nyüzsgést és a csendes magányra törekedett, és egy barlangba költözött, magasan a hegyekben. Több mint hét évig élt benne, legyőzve a démonok sok kísértését. Az aszkéta hosszú bőrruhát viselt, amely idővel rongyokká változott, és gyógynövényeket evett.

Körülbelül 30 évvel halála után, a Bulgária és Bizánc közötti harc riasztó időszakában, Sámuel bolgár cár (976-1014) alatt, János rilai szerzetes megjelent a rilai kolostor apátjának, és elrendelte ereklyéinek átszállítását. Sredets városába (ma Szófia), ahol Damian bolgár pátriárka rejtőzött (927-972). Október 18-án a szent ereklyéket felnyitották és sértetlennek találták. Átvitték őket Sredetsbe, és először a katedrálisban helyezték el Lukács szent apostol és evangélista nevében, majd a 12. században egy újonnan épült templomban, Rilai Szent János nevében. A templomban kolostort alapítottak az ő nevében.

1183-ban III. Béla (1172-1196) magyar király elfoglalta Sredets-t, és a szent ereklyéket fővárosába, Gran városába szállította (dicsőítették Ostrigom, ma Ostergom). Négy évvel később azonban a király a szent sírjánál lévő jelek alapján rájött, hogy a szerzetes nem akar Ostrigomban maradni, és 1187-ben visszaadta a szent ereklyéket Sredetsnek, gazdagon díszítve a sírt arannyal és ezüsttel.

Magyarország szellemi központja, Esztergom őrzi Bulgária mennyei védőjének emlékét. Az esztergomi székesegyház - Magyarország legnagyobb temploma. A magyar klasszicizmus monumentális építménye. Esztergom a Magyar Királyság régi fővárosa, ma is a katolikus egyház székhelye. Születési helye az államalapító Szent István király /997-1038/, akinek uralma alatt a magyarok felvették a kereszténységet. Esztergom gazdag történelemmel és építészettel rendelkezik. A legrégebbi erődítmény itt 972-ből származik, a királyi kápolna és Esztergom egyik jelképe, a rozetta pedig a XII. Itt található az ország legimpozánsabb katedrálisa - a Bazilika. Híres a Nagyboldogasszonyt ábrázoló oltár mögötti festményről – a világ

legnagyobb olajvászonjáról –, valamint gazdag kincstáráról.

Az egyik falon emléktábla található Rilai Szent Iván tiszteletére. A bolgár-magyar barátság tiszteletére telepítette 2016. október 19-én az ország bolgár közössége. Sok szomszédos országtól eltérően Magyarország mindig is tiszteletben tartotta a helyi bolgárok jogait, akiknek száma jelenleg mintegy 5000 fő. Többségük Közép-Európa-szerte híres bolgár kertészek örököse, akik idehozták gyümölcs- és zöldségtermesztési művészetüket. A magyarok nemcsak vendégszerető házigazdák, hanem jó tanulók is. A magyar gyümölcsök és zöldségek ma Európa-szerte híresek kiváló ízükről.

Az erőddombon épült bazilika több mint 1000 éves. Miután a magyarok birtokba vették ezeket a területeket, Géza herceg palotát és templomot épített mellé. Ez 970 körül történt. A magyar állam már megalakulása óta szorosan kötődött a hatalmas első bolgár királysághoz. Géza herceg lánya, Marguerite hercegnő hozzáment Samuil Gavril Radomir cár fiához. A bolgár trónörökös és a magyar hercegnő házasságából született lány később Skócia és Anglia királyaihoz köti sorsát, fiuk, Delyan Péter pedig a bolgárok bizánci uralom elleni felkelését 1040-ben vezeti.

Itt koronázták meg 1000-ben Marguerite testvérét, Stefan királyt, vagy ahogy a magyar hagyomány szerint Istvánt. Koronáját Második Szilveszter pápától kapta. Így a katolicizmus felvételével Magyarország csatlakozott a nyugati világhoz. Stefan király parancsára az erőddombon katedrális kezdtek építeni, amely az ország főtemplomának szerepét tölti be. Az új templom Magyarország - a legerősebb közép-európai és balkáni ország - szellemi központja volt évszázadokon át az oszmán törökök bejöveteleig. A székesegyház mai formájában

való helyreállítása Rudnai Sándor érsek tevékenységéhez kötődik, aki Esztergomot igyekezett visszafordítani szellemi és szellemi központtá. Munkáját három utóda folytatta. A székesegyház főhomlokzatán a templomot építő négy érsek címere látható. Három éves magyarországi tartózkodás után a szent ereklyék sok ajándékkal kerültek vissza Szófiába. A király arannyal díszítette a koporsót. 1195-ben I. Aszen bolgár király ünnepélyesen áthelyezte az ereklyéket Szófiából Veliko Tarnovóba, Bulgária akkori fővárosába.